

Nye byroller

WWW.PLAN09.DK/AALBORG

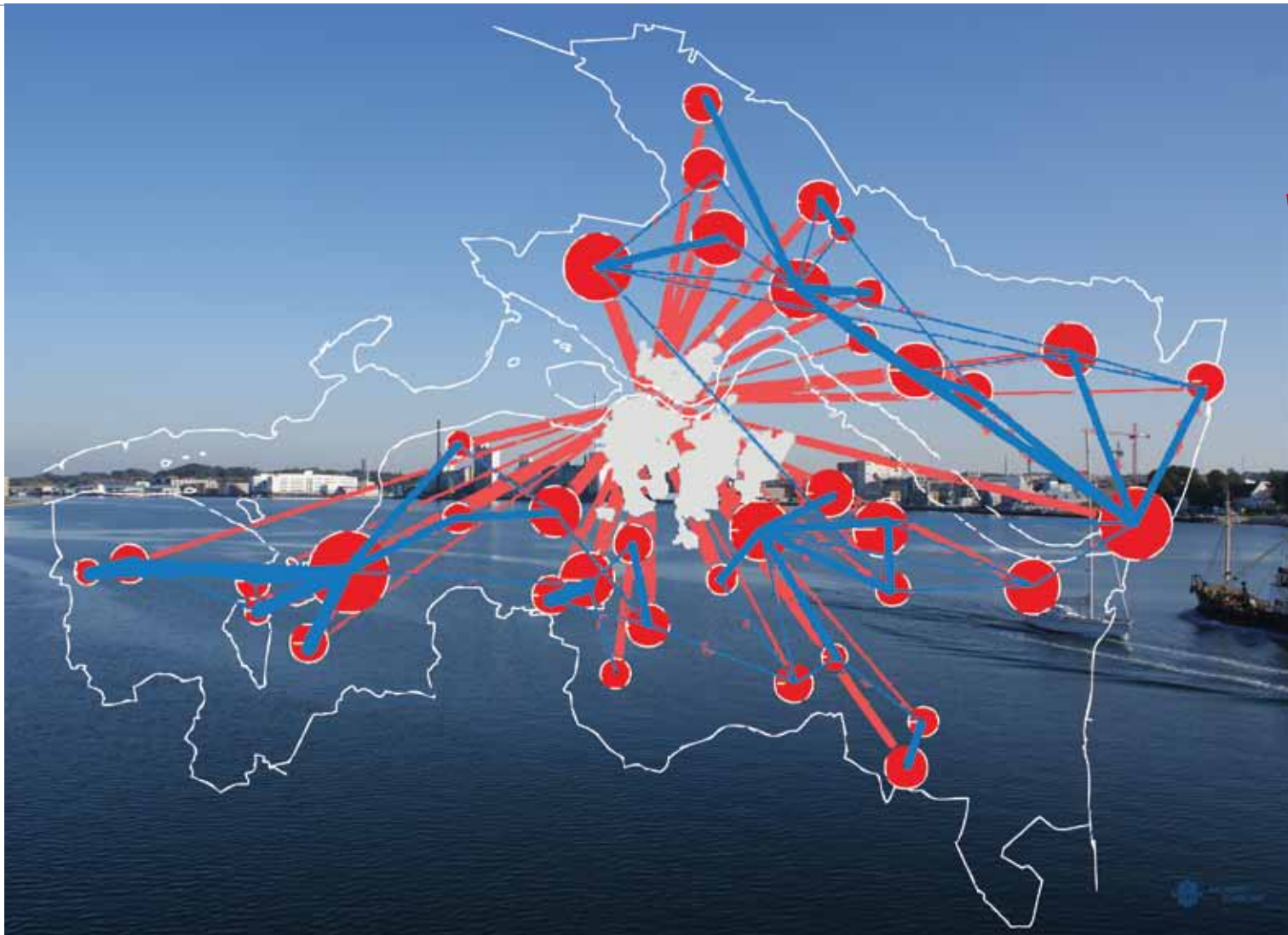
Udvikling af et nyt byrollemønster med afsæt i tidligere analyser af byernes erhvervs- og bosætningsprofiler, og en ny bylivsanalyse, som giver et billede af hvordan borgerne bruger byernes tilbud.

Aalborg Kommune ville erstatte regionplanens bymønster med et nyt byrollekoncept for den sammenlagte kommune. De nye byroller bygger på en oplandstankegang: Målet var at opnå en dækning med service til understøttelse af hverdagslivet ved at se på oplande med adskillige byer frem for enkeltbyer. På den måde sikres, at serviceniveauet i hverdagen er tilstrækkeligt inden for et opland.

Projektet er udført i samarbejde mellem Forvaltningen for Sundhed og Bæredygtig Udvikling og Teknik- og Miljøforvaltningen.

METODE

En række analyser har haft til formål at give et billede af en ny, tidssvarende organisering af og mål for byerne. Analyserne giver på forskellig vis et grundlag for at diskutere og fastlægge et nyt bymønster og først og fremmest nye byroller. Der



er brugt data om befolknings- og erhvervsudvikling fra Danmarks Statistik og det centrale virksomhedsregister (CVR):

- statistik om befolknings- og erhvervsudvikling, flytninger, pendling mv.
- bybeskrivelser og bykvalitetsvurderinger af 38 oplandsbyer samt 40 landsbyer
- byroller og oplande
- bylivsanalyse baseret på 1.100 telefoninterviews og fokusgruppeinterviews
- livsformanalyse.

ERFARINGER

Vanskelige eksperimenter i en stor planproces

Plan09-projektet var et kæmpe forsøg midt i en stor planproces, hvis omfang forvaltningen nok havde undervurderet. Store eksperimenter midt i en stor plan kræver afklaring af forventninger – såvel administrationens, politikernes og borgerens. Drømmene blev i processen afløst af fokus på sikker drift.

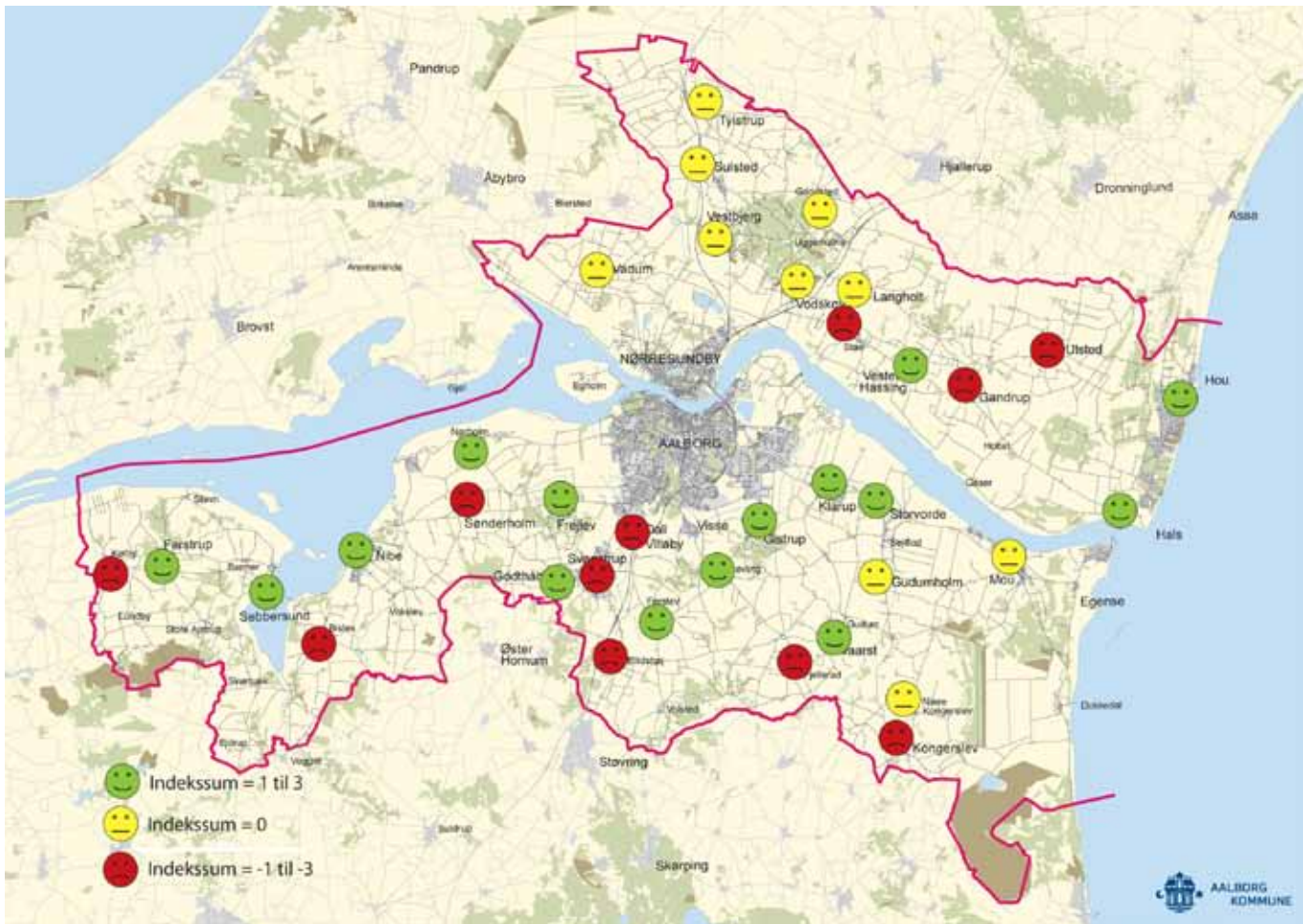
Analysernes forskellige udbytte

Af de tre analyseformer – livsform- og dataanalyser samt telefoninterviewundersøgelsen – var sidstnævnte mest spændende. For 150.000 kroner blev der gennemført 1.100 interviews med tilfældigt udvalgte respondenter i 40 analyserede bysamfund. Analysen fokuserede dels på kortlægning af funktionelle sammenhænge mellem byerne, dels på borgernes holdninger til serviceudbud og byernes udvikling. Resultater blev via GIS formidlet på kort. Vær dog opmærksom ved udarbejdelse af spørgeskemaer: Flere respondenter har efterfølgende fortalt, at de har svaret 'strategisk'. Dvs. at de har givet udtryk for mangel på service i håbet om at få mere...!

Den vanskelige, politiske proces

Byrådet har været involveret flere gange i de to år, hvor kommuneplanrevisionen og Plan09-projektet har været undervejs. Kommuneplanen be-

Telefoninterviewene i byrolleprojektet kortlagde forbindelser mellem bysamfund på forskellige servicefunktioner. Her er kortet for fritidsaktiviteter. Forbindelserne mellem oplandsbyerne og Aalborg (røde) er vægtet lavere (tyndere streger) end forbindelserne mellem oplandsbyene (blå).

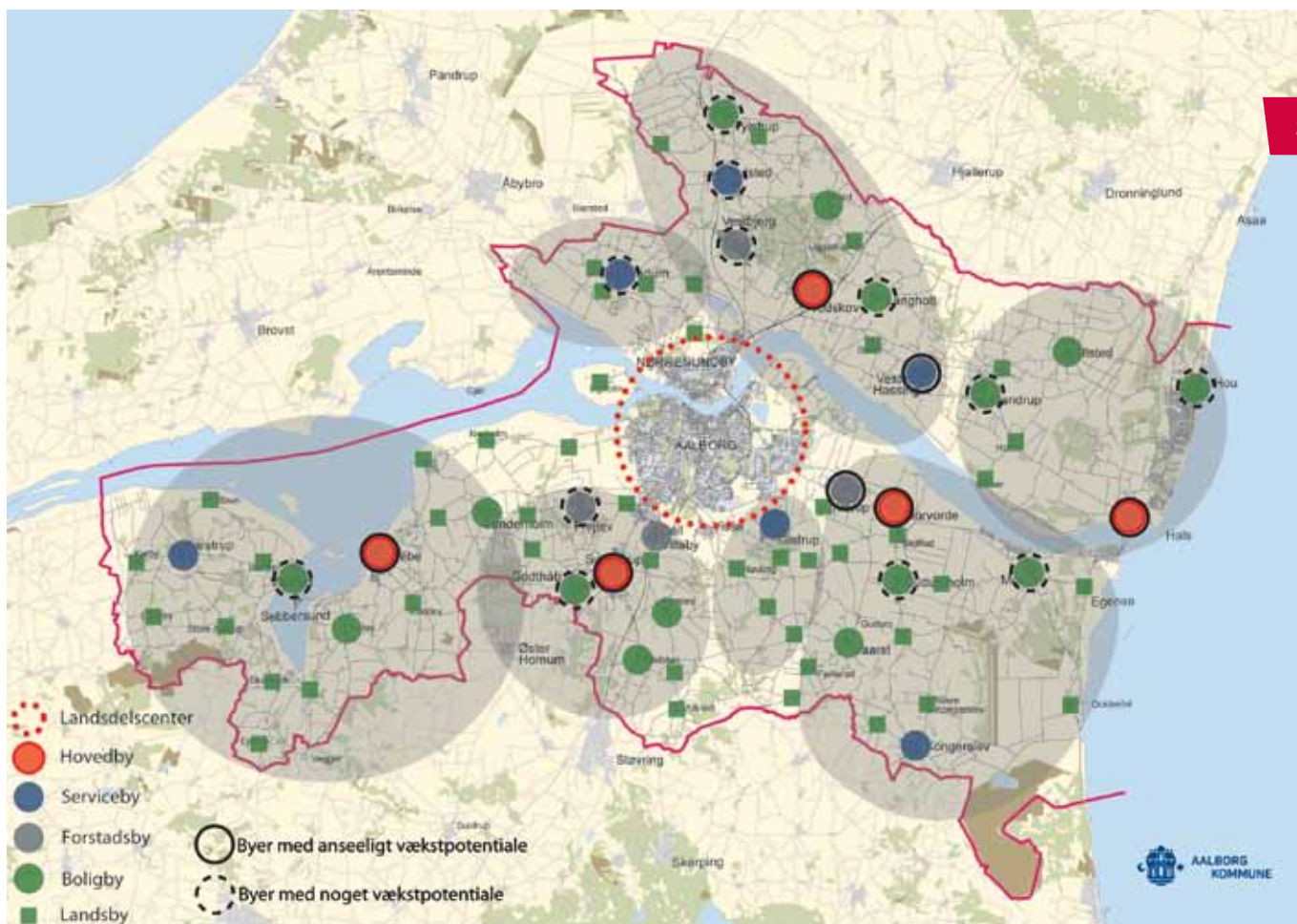


Blandt analyseresultaterne fremkom dette kort, der viser indekseret udvikling i byerne i perioden 92-06. Udviklingen er målt på befolkningstal, ejendomspriser og indkomst.

Konkrete **ANALYSER** fremmer den politiske beslutningsproces

står i sig selv af ca. 7.000 sider og Plan09-projektet af ca. 800 sider. Det er ikke muligt at forholde sig kvalificeret til så meget materiale, med mindre man indgår i processen. Samtidig har byrollediskussionen været vanskeliggjort af, at byrådet ikke ønskede at debattere fordelingen af offentlig service – skoler, børnepasning, kollektiv trafik – i indeværende byrådsperiode. Vi har i projektet erfaret, at de forfinede planmetodikker, der er arbejdet med i Plan09-projektet måske ikke skal prioriteres så højt, i forhold til arbejdet med til stadighed at sikre byrådets forståelse for de grundlæggende principper og fordele ved planlægningen.

Lov aldrig borgerne noget, der ikke kan holdes!
 Samrådene i Aalborg blev fra starten lovet inddragelse. Men borgerprocessen blev overhalet af kommuneplanprocessen – og dermed blev den overflødig – og afløst. Det har givet anledning til en voldsom kritik af projektet, til konspirationsteorier



og generel utilfredshed. Og borgernes synspunkter når – som de skal – naturligvis også frem til byrådet.

Kritikken fra borgerne deler sig her ud over i tre hovedgrupper:

- Faktuelle fejl i analyserne (fx med baggrund i CVR-data).
- Bymønsterdiskussion: Hvad vil vi med bymønsteret?
- Uenighed i de byroller som er blevet tildelt til den enkelte by.

PROJEKTETS ANVENDELSE

Oplandstankegangen, som oprindeligt lå til grund for projektet, har mødt megen kritik. Oplande er naturligvis afhængige af, hvilke temaer, der definerer dem. Og når de tematiske oplande samles til ét – som en form for gennemsnit – opstår et nyt opland, som ikke udtrykker den virkelighed bor-

Kommuneplanforslagets bud på et nyt bymønster. Hver enkelt by har i princippet sin egen rollebeskrivelse, men et oversigtskort viste sig at være nødvendigt. Det gav så til gengæld basis for en omfattende kritik fra borgerne.

gerne kender. Hertil kommer, at Aalborgs opland formentligt strækker sig ud over kommunegrænserne og dermed skævvrider brugen af – og behovet for – de øvrige oplande. Derfor indgår oplandene ikke i den endelige kommuneplan.